Lakivaliokunta 20.4.2018

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2019–2022

JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMAN 2019–2022 VAIKUTUS RIKOSSEURAAMUSLAITOKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHOIHIN

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2019–2022 on Rikosseuraamuslaitokselle osoitettu rangaistusasteikon kiristämisen vuoksi lukuisia uusia tehtäviä, joihin on myös varattu lisämäärärahat. Alla mainitut lisätehtävät ovat pysyviä, joten myös rahoituksen pysyvyys kehyskauden jälkeen tulee varmistaa.

Sakon muuntorangaistuksen uudistaminen

Sakkomenettelyjärjestelmän uskottavuuden vuoksi sakon muuntorangaistusta uudistetaan siten, että lainmuutoksen myötä poliisin tulisi ohjata sakkorikos käräjäoikeuden käsiteltäväksi silloin, kun toistuvasti sakkoja saaneen henkilön voidaan katsoa osoittavan piittaamattomuutta lain määräyksistä. Toistuvuus tarkoittaisi seitsemää samankaltaista sakkorikosta vuoden aikana. Käräjäoikeus voisi muuntaa sakon vankeudeksi, jos sakkoa ei saada perityksi. Sakon muuntorangaistuksen uudistaminen nostaa vankilukua noin 30 vangilla päivässä. Vankiluvun noususta Rikosseuraamuslaitokselle aiheutuvat lisämenot on huomioitu julkisen talouden suunnitelmassa, uudistuksesta aiheutuviin menoihin osoitetaan 2,2 milj. euroa vuosille 2021 ja 2022.

Seksuaalirikosten rangaistustason tarkistaminen

Oikeusministeriössä on hallitusohjelman mukaisesti valmisteltu ehdotusta lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalirikosten rangaistustason tarkistamiseksi. Ehdotuksen mukaan lapsen seksuaalisen hyväksikäytön enimmäisrangaistus korotettaisiin neljästä vuodesta kuuteen vuoteen vankeutta. Lisäksi säädettäisiin uusi rangaistussäännös (törkeä lapsen raiskaus) koskemaan niitä tapauksia, joissa raiskausta ja lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevia säännöksiä nykyään sovelletaan samanaikaisesti. Tämän säännöksen rangaistusasteikko olisi 4-12 vuotta vankeutta. Muutosten toteuttamisen on arvioitu nostavan vankilukua yhdeksällä vangilla päivittäin. Lisäksi on arvioitu, että muutoksen vaikutuksesta tuomittaisiin viisi yhdyskuntapalvelua ja viisi oheisseuraamuksena tuomittua yhdyskuntapalvelua nykyistä enemmän. Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistustason tarkistamisesta aiheutuviin menoihin osoitetaan Rikosseuraamuslaitokselle julkisen talouden suunnitelmassa 0,435 milj. euroa v. 2019 ja 0,87 milj. euroa vuosille 2021–2022.

Vakavan väkivallan uusimisriskin vähentäminen

HE ehdonalaista vapauttamista koskevien säännösten muuttamisesta on tarkoitus antaa eduskunnan käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2018. Tavoitteena on vähentää tilanteita, joissa toistuvasti väkivalta- ja seksuaalirikoksiin syyllistyneet tai taposta tuomitut vapautuvat suoraan vankilasta ilman vapautumiseen liittyviä ehdonalaisen vapauden valvonnan mahdollistavia tukitoimia. Väkivaltariskin arvioinnin tehostaminen, tiukennetun ehdonalaisen vapauden valvonnan valmistelu ja toimeenpano sekä

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi

väkivaltarikoksiin vaikuttavien ohjelmien, päihdekuntoutuksen ja muiden toimintaohjelmien käytön lisääminen edellyttää Rikosseuraamuslaitokselle 27 htv:n lisäresursseja. Vakavan väkivallan uusimisriskin vähentämisestä aiheutuviin menoihin varataan Rikosseuraamuslaitokselle 0,67 milj. euroa v. 2019 sekä 1,34 milj. euroa vuosille 2019–2022.

Ehdollisen vankeuden oheisseuraamukset

Ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksia koskevaa järjestelmää täydennettäisiin siten, että myös 21 vuotta täyttäneenä rikoksen tehneelle voitaisiin tuomita ehdollisen vankeuden oheisseuraamukseksi valvonta. Nykyään vain nuori rikoksentekijä voidaan tuomita valvontaan. Valvonta voitaisiin tuomita, jos se olisi tekijän aikaisempi rikollisuus, hänen henkilökohtaiset olonsa ja rikokseen johtaneet seikat huomioon ottaen tarpeen uusien rikosten ehkäisemiseksi. Valvontaseuraamukseen voisi lisäksi sisältyä enintään 30 tuntia osallistumista Rikosseuraamuslaitoksen hyväksymään julkisen tai yksityisen palveluntuottajan järjestämään kuntoutukseen tai avohoitoon. Tämä seuraamuksen osa edellyttäisi tuomitun suostumusta. Valvonnan kesto olisi yksi vuosi kolme kuukautta. Lisäksi ehdotetaan ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksena tuomittavan yhdyskuntapalvelun enimmäistuntimäärän nostamista nykyisestä 90 tunnista 120 tuntiin. Tuntimäärän nostaminen mahdollistaisi nykyistä tuntuvamman rangaistuksen tuomitsemisen erityisesti pitkissä ehdollisissa vankeusrangaistuksissa. Ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksia koskevan järjestelmän täydentämisestä aiheutuviin menoihin osoitetaan julkisen talouden suunnitelmassa Rikosseuraamuslaitokselle 1,1 milj. euroa v. 2019 sekä 2,2 milj. euroa vuodesta 2020 lukien.

Ehdonalaista vapautta koskevien säännösten tarkistaminen

Nykyisin pääsäännön mukaan vanki vapautetaan ehdonalaisesti, kun hän on suorittanut rangaistuksestaan kaksi kolmasosaa tai 21 vuotta nuorempana tehdyn rikoksen perusteella tuomitusta rangaistuksesta puolet. Pääsäännöstä poiketen vanki, joka rikosta edeltäneiden kolmen vuoden aikana ei ole suorittanut vankeusrangaistusta vankilassa, vapautetaan ehdonalaisesti, kun rangaistuksesta on suoritettu puolet tai 21 vuotta nuorempana tehdyn rikoksen perusteella tuomitusta rangaistuksesta yksi kolmasosa. Oikeusministeriö on ehdottanut, että lievempien ehdonalaisen vapauttamisen määräosien soveltaminen olisi mahdollista vain, jos vanki ei ole rikosta edeltäneiden viiden vuoden aikana suorittanut vankeusrangaistusta vankilassa. Uudistus nostaisi vankilukua noin 32 vangilla. Ehdonalaista vapautta koskevien säännösten tarkistamisesta aiheutuviin menoihin osoitetaan Rikosseuraamuslaitokselle 2,2 milj. euroa vuodesta 2021 alkaen.

Toimitilahankkeet

Hämeenlinnan naisvankilahanke viivästyy ja hankkeen arvioidaan valmistuvan vuoden 2020 syksyllä, mikä vähentää Rikosseuraamuslaitoksen määrärahatarvetta 2,5 milj. eurolla v. 2019 ja 1,9 milj. eurolla v. 2020.

Oulun ja Pelson vankilat säilytetään ja niiden tarvittavat uusinvestoinnit aloitetaan, minkä johdosta kehykseen varataan 6,6 milj. euroa vuodesta 2022 alkaen.

Rikosseuraamuslaitos laatii alkuvuoteen 2019 mennessä vuoteen 2030 ulottuvan toimitilasuunnitelman. Nykyinen vankilaverkosto on osittain huonokuntoinen ja vankipaikkakapasiteetti on rajallinen ottaen huomioon mm. rangaistusasteikon kiristämisen ja tutkintavankien nykyistä nopeamman vankilaan siirtämisen vaikutukset vankimäärään. Tutkintavankeusuudistukseen liittyvä tutkintavankien erillläänpitovaatimuksen toteuttaminen on nykyisissä vankiloissa hankalaa ja sen toteuttaminen vaatii

lisäinvestointeja useampaan eri vankilaan. Vankimäärän nousu keskittyy erityisesti Etelä-Suomen rikosseuraamusalueelle, mikä luo tarpeen rakentaa Etelä-Suomen alueelle lisävankipaikkoja.

JTS-miljardin vaikutukset Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenoihin

Oikeusministeriön, sisäministeriön ja puolustusministeriön hallinnonaloja sekä tullin toimintamenoja koskee 0,3 prosentin säästötavoite. Kaavamaisen OM:n toimintamenomomenttien määrärahatason mukaisen kohdennuksen perusteella Rikosseuraamuslaitoksen säästö olisi -0,457 milj. euroa v. 2020, -0,912 milj. euroa v. 2021 ja -1,366 milj. euroa v. 2022.

Lisämäärärahan tarve radikalisoitumisen ehkäisemiseksi

Rikosseuraamuslaitos on esittänyt v. 2019 talousarvioehdotuksessaan 0,655 milj. euron lisämäärärahaa ulkomaalaistaustaisten sekä eri kieli- ja kulttuuritaustaisten vankien lähityömenetelmien kehittämiseksi ja yhteiskuntaan integroivien verkostojen rakentamiseksi. Tavoitteena on ennaltaehkäistä vankiloissa tapahtuvaa radikalisoitumista ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittymistä. Määrärahan tarve on pysyvä.

Rikosseuraamuslaitoksen pääjohtaja Esa Vesterbacka

Osoite
Lintulahdenkuja 4
00530 Helsinki

Puhelin
029 56 88500

Faksi
029 56 65440

Sähköpostiosoite
kirjaamo.rise@om.fi

Www-osoite
rikosseuraamus.fi

vankilatuote.fi